

## บทที่ 1

### บทนำ

#### 1.1 ความสำคัญของการศึกษา

ในปัจจุบันนี้ ภาคการเกษตรมีบทบาทและความสำคัญต่อโครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศ โดยใน ปี 2540 มีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคเกษตรถึง 327,658 ล้านบาท หรือคิดเป็น ร้อยละ 10.84 ของมูลค่าผลิตภัณฑ์ประชาชาติ และมูลค่าการส่งออกของสินค้าเกษตรมีมูลค่าถึง 484,847.3 ล้านบาท ในปี 2540 ( สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร , 2541 ) ทำให้ประเทศไทยมีเงินตราต่างประเทศ เพื่อใช้ในการนำเข้าสินค้าประเภททุน เทคโนโลยีวิทยาการสมัยใหม่ ตลอดจนสินค้าที่จำเป็น เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาประเทศ ดังที่กล่าวมา ภาคเกษตรมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศมาก ดังนั้น การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศหากละเลยการพัฒนาการเกษตรย่อมเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง จึงไม่น่าแปลกใจที่รัฐบาล ได้ให้ความสำคัญในการพัฒนาภาคเกษตรเป็นอย่างมาก โดยกำหนดไว้อย่างเด่นชัดในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตั้งแต่ ฉบับที่ 1 เป็นต้นมา จนกระทั่งถึงแผนพัฒนาในปัจจุบัน

จากตารางที่ 1.1 จะแสดงได้ว่า แม้ว่าสัดส่วนร้อยละของการส่งออกสินค้าเกษตรเมื่อเทียบกับการส่งออกทั้งหมดมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตลอดในระยะ 10 ปีที่ผ่านมา ผลสืบเนื่องมาจากนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจของรัฐบาล ที่ยอมรับกระแสการค้าของโลกภายใต้กลไกการเปิดเสรีการค้าอย่างต่อเนื่อง แต่เมื่อพิจารณาตามปริมาณ และมูลค่าสินค้าเกษตรที่นำรายได้เข้าสู่ประเทศ เห็นได้ว่าแนวโน้มของปริมาณการส่งออกสินค้าเกษตร และมูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรเพิ่มขึ้นตลอดระยะเวลา 10 ปีที่ผ่านมา โดยปริมาณการส่งออกสินค้าเกษตรมีปริมาณเพิ่มขึ้นจาก 20,687,548 เมตริกตัน ในปี 2531 เป็น 124,627,662 เมตริกตัน ในปี 2540 และมีมูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรเพิ่มขึ้นจาก 194,195.1 ล้านบาทในปี 2531 เป็น 484,847.3 ล้านบาทในปี 2540 ดังนั้นภาคเกษตรจึงมีบทบาทและความสำคัญต่อการเติบโตทางด้านเศรษฐกิจของประเทศชาติเป็นอย่างมาก

ตารางที่ 1.1 แสดงปริมาณและมูลค่าสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ที่ส่งออก ปี พ.ศ. 2531 – 2540

มูลค่า หน่วย : ล้านบาท

ปริมาณ หน่วย : เมตริกตัน

ปี พ.ศ.	ปริมาณสินค้าส่งออก	มูลค่าสินค้าส่งออก	ร้อยละต่อมูลค่าส่งออก
2531	20,687,548	194,195.1	51.8
2532	20,860,643	230,536.7	55.2
2533	21,019,623	224,168.0	61.8
2534	23,298,826	256,035.9	64.6
2535	23,832,897	284,980.1	65.4
2536	61,262,277	279,650.6	70.2
2537	107,279,320	336,140.9	70.4
2538	112,855,127	407,037.4	70.7
2539	121,219,456	412,489.5	71.0
2540	124,627,662	484,847.3	73.0

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ , 2541

ตลอดช่วงเวลา นับตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 เป็นต้นมา รัฐบาลได้ให้ความสำคัญในการพัฒนาภาคเกษตรกรรมอย่างต่อเนื่อง โดยแนวทางหนึ่งในการพัฒนาภาคเกษตร คือ การนำเอาหลักการวางแผนการผลิตทางการเกษตรมาใช้เป็นแนวทางในการผลิตสินค้า เพื่อให้การผลิตสินค้าเกษตรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนเงื่อนไขและข้อจำกัดอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น รัฐบาลจึงมีการวางแผนการผลิตทางการเกษตรเพื่อเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการผลิตสินค้าเกษตรให้สูงขึ้น โดยพยายามเปลี่ยนแปลงระบบการผลิตทางการเกษตรแบบเก่าให้เป็นระบบ การเกษตรแผนใหม่ และเลือกผลิตสินค้าให้สอดคล้องเป็นไปตามความต้องการของตลาดมากขึ้นทดแทนการเลือกผลิตสินค้าตามความจำเป็นเพื่อบริโภคในครัวเรือนตามขนบธรรมเนียมประเพณีที่ทำแต่เดิมมา

การดำเนินนโยบายด้านเศรษฐกิจ เพื่อที่จะพัฒนาทำให้ความเป็นอยู่ของประชากรในประเทศ มีมาตรฐานการครองชีพสูงขึ้น จำเป็นต้องยกระดับรายได้ของประชากรในประเทศ โดยเฉพาะรายได้ของเกษตรกรเนื่องจากประชากรส่วนใหญ่อยู่ในภาคเกษตร จากตัวเลขการสำรวจของ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ปรากฏว่ามีประชากรผู้มีงานทำประกอบอาชีพเกษตรกรรม 16,691,200 คน หรือคิดเป็น ร้อยละ 50.33 ของประชากรผู้มีงานทำทั้งหมดของประเทศ แต่เกษตรกรต้องประสบกับภาวะความไม่แน่นอนของรายได้ที่ได้รับ ทั้งนี้สาเหตุเนื่องมาจากความไม่แน่นอนของราคา และผลผลิตสินค้าเกษตรกรรม ความไม่แน่นอนทางด้านราคาที่เกษตรกรขายผลผลิตได้นั้น เกิดจากอุปสงค์และอุปทานสินค้าเกษตร ทั้งจากภายในและ ภายนอกประเทศ ซึ่งเกษตรกรไทยยังอยู่ในสภาพของผู้ยอมรับราคา (Price Taker) จึงไม่สามารถกำหนดราคาผลผลิตเองได้ แม้รัฐบาลจะมีมาตรการในการช่วยเหลือหลายประการ เกษตรกรไทยส่วนใหญ่ก็ยังคงประสบกับความไม่แน่นอนของราคาอยู่เสมอ

ตารางที่ 1.2 แสดงราคาพืชเศรษฐกิจที่สำคัญบางชนิดที่เกษตรกรขายได้ของประเทศไทย  
และค่าสัมประสิทธิ์ความผันแปร (Coefficient of Variance : CV)<sup>1</sup> ของราคา  
ปีการเพาะปลูก 2530/31 – 2539/40

ปีเพาะปลูก	ข้าวรวม <sup>2</sup> (บาท / เกวียน)	ข้าวโพด (บาท / ก.ก.)	ถั่วเหลือง (บาท / ก.ก.)	ถั่วลิสง (บาท / ก.ก.)	ถั่วเขียว (บาท / ก.ก.)
2530/31	3,846	2.52	8.12	7.00	8.41
2531/32	3,980	2.62	8.93	7.66	8.67
2532/33	3,629	2.92	7.32	8.16	6.24
2533/34	3,608	2.44	7.27	7.97	6.70
2534/35	3,808	2.75	7.83	8.52	10.90
2535/36	3,286	2.72	7.71	7.98	9.23
2536/37	3,727	2.81	8.03	8.46	9.44
2537/38	3,857	2.92	7.82	9.07	9.72
2538/39	4,764	4.05	8.65	10.24	11.88
2539/40	5,522	3.93	8.69	11.15	11.62
<b>CV</b>	<b>16.36</b>	<b>18.94</b>	<b>7.06</b>	<b>14.39</b>	<b>20.35</b>

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ , 2541

<sup>1</sup> ใช้ค่าสัมประสิทธิ์ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน หรือสัมประสิทธิ์ความผันแปร (Coefficient of Variation : CV) เป็นตัวเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลง โดยค่าของ CV ที่มากกว่าจะแสดงถึงการเปลี่ยนแปลงที่มากกว่า ซึ่งค่า CV คำนวณได้จาก  $CV = \frac{S}{\bar{x}} * 100$  โดยที่ S = Standard Deviation ,  $\bar{x}$  = Arithmetic Mean

<sup>2</sup> ข้าวรวม หมายถึง ข้าวนาปี และข้าวนาปรัง

สำหรับความไม่แน่นอนด้านผลผลิตสินค้าเกษตรกรรมนั้น เป็นผลเนื่องมาจากสภาพการผลิตทางการเกษตรเป็นสำคัญ เนื่องจากสินค้าเกษตรกรรมขึ้นอยู่กับสภาพดินฟ้าอากาศ โดยเฉพาะพื้นที่ที่ยังไม่มีการชลประทานหรือเขตเกษตรกรรมที่อาศัยน้ำฝนเป็นหลัก รวมทั้งการใช้ปัจจัยการผลิตทางการเกษตรของเกษตรกรยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร จึงทำให้ผลผลิตทางการเกษตรของไทยมีความไม่แน่นอนเกิดขึ้น

ตารางที่ 1.3 แสดงปริมาณผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ ของพืชเศรษฐกิจที่สำคัญบางชนิดของประเทศไทย และค่าสัมประสิทธิ์ความผันแปร ( CV )

หน่วย : กิโลกรัม / ไร่

ปีการเพาะปลูก	ข้าวรวม	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	ถั่วเหลือง	ถั่วลิสง	ถั่วเขียว
2530/31	322	328	178	219	98
2531/32	343	419	211	222	115
2532/33	334	411	214	215	115
2533/34	313	385	208	220	113
2534/35	361	434	219	228	117
2535/36	348	475	224	218	119
2536/37	348	437	216	238	118
2537/38	376	470	213	240	122
2538/39	387	526	224	242	113
2539/40	386	552	225	246	115
CV	7.27	14.80	6.42	5.06	5.60

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ , 2541

หมายเหตุ : CV หมายถึง Coefficient of Variation คำนวณได้จาก ใช้ค่าสัมประสิทธิ์ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน หรือสัมประสิทธิ์ความผันแปร เป็นตัวเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลง โดยค่าของ CV ที่มากกว่าจะแสดงถึงการเปลี่ยนแปลงที่มากกว่า ซึ่งค่า  $CV = \frac{S}{\bar{x}} * 100$  โดยที่ S = Standard Deviation , x = Arithmetic Mean

จากการศึกษาค่าสัมประสิทธิ์ของความผันแปรของพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของไทย ทั้ง 5 ชนิด ซึ่งแสดงในตารางที่ 1.2 และ 1.3 จะเห็นได้ว่าค่าสัมประสิทธิ์ของความผันแปรทางด้านราคาจะสูงกว่าทางด้านผลผลิต แสดงว่าความไม่แน่นอนของรายได้ของเกษตรกรเกิดจากความแปรปรวนทางด้านราคามากกว่าทางด้านผลผลิต นอกจากนี้ ผลจากพฤติกรรมกรวางแผนการผลิตทางการเกษตรของเกษตรกรไทยในอดีตที่ผ่านมา จะสังเกตได้ว่า เกษตรกรจะวางแผนการผลิตโดยเลือกปลูกพืชเพื่อใช้บริโภคในครัวเรือนก่อนเป็นอันดับแรก แล้วจึงนำปัจจัยการผลิตที่เหลืออยู่ไปเลือกผลิตพืชชนิดอื่นที่เกษตรกรคาดว่าจะก่อให้เกิดรายได้ ที่สามารถนำมาใช้จ่ายในครัวเรือนเป็นอันดับรองลงมา สาเหตุที่พฤติกรรมของเกษตรกรเป็นเช่นนี้ อาจจะเป็นเพราะว่าเกษตรกรต้องการลดความเสี่ยงภัยของตนเองลง ดังนั้นการวางแผนการผลิตทางการเกษตร โดยไม่คำนึงถึงความเสี่ยงเลยนั้น จึงอาจจะไม่เหมาะสมกับสภาพความเป็นจริง เพราะถ้าหากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงภายหลังการผลิตไม่ตรงกับการคาดคะเนของผู้วางแผนแล้ว ผู้นำแผนการผลิตไปปฏิบัติก็อาจจะได้รับความเสียหายจากแผนการผลิตนั้นได้ หรือไม่ตรงกับวัตถุประสงค์ของผู้นำแผนการผลิตไปปฏิบัติที่อาจจะต้องการลดความเสี่ยงภัยทางการเกษตรให้อยู่ในระดับต่ำ โดยมีรายได้ที่พอควรในระดับหนึ่งแทนที่จะต้องการกำไรสูงสุดแต่เพียงอย่างเดียว

แต่อย่างไรก็ตาม การวางแผนการผลิตทางการเกษตรเท่าที่ผ่านมา ส่วนใหญ่มักจะคำนึงถึงผลการดำเนินงาน คือกำไรสูงสุดเพียงอย่างเดียว โดยไม่ได้คำนึงถึงความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นจากแผนการผลิตนั้น การละเลยไม่นำเอาตัวแปรด้านความเสี่ยงเข้ามารวมไว้ในการวางแผนการผลิตทางการเกษตร ย่อมจะทำให้ได้ผลผลิตออกมาผิดพลาดไปจากสภาพข้อเท็จจริง ซึ่งจะก่อให้เกิดผลเสียหายต่อเศรษฐกิจภาคการเกษตรโดยส่วนรวม เพราะในสภาพความเป็นจริงการประกอบอาชีพทางการเกษตรมีความเสี่ยงสูง โดยเฉพาะในประเทศไทยซึ่งมีระบบชลประทานยังไม่ทั่วถึง และระบบการตลาดยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร เกษตรกรหรือผู้นำแผนการผลิตไปปฏิบัติต้องเผชิญกับความผันผวนของราคา และความผันผวนของผลผลิต ส่งผลกระทบถึงรายได้จากการผลิตทางการเกษตรมีความไม่แน่นอนเกิดขึ้น การผลิตทางการเกษตรในประเทศที่มีความเสี่ยงภัยอยู่ในระดับสูง เกษตรกรพิจารณาวางแผนการผลิต โดยอาจจะไม่ต้องการกำไรสูงสุด แต่อาจจะต้องการลดความเสี่ยงภัยการผลิตทางการเกษตรให้อยู่ในระดับต่ำ เพื่อก่อให้เกิดรายได้พอสมควรในการยังชีพของครัวเรือน

จังหวัดเชียงรายเป็นจังหวัดในภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย ประชากรส่วนใหญ่อยู่ในภาคเกษตรถึง 164,775 ครัวเรือน หรือคิดเป็น ร้อยละ 48.09 ของจำนวนครัวเรือนประชากรทั้งหมดในจังหวัด (สำนักงานเกษตรจังหวัดเชียงราย, 2541) เกษตรกรต้องประสบกับความไม่แน่นอนของรายได้อยู่เสมอ เนื่องจากความผันผวนของราคาและผลผลิตของพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ เพราะเป็นจังหวัดที่พื้นที่ทำการเกษตรส่วนใหญ่อยู่นอกเขตชลประทาน ต้องอาศัยน้ำฝนเป็นหลักในการเพาะปลูก พื้นที่ทำการเกษตรที่ได้รับประโยชน์จากโครงการชลประทานทั้ง ขนาดใหญ่ และขนาดเล็กของจังหวัดเชียงรายนั้น มีเพียง 540,570 ไร่ หรือคิดเป็น ร้อยละ 24.50 ของพื้นที่เกษตรกรรมทั้งหมด (สำนักงานเกษตรจังหวัดเชียงราย, 2541) และเมื่อเปรียบเทียบค่าสัมประสิทธิ์ความผันแปร (Coefficient of Variance : CV) ของรายได้เฉลี่ยจากพืชเศรษฐกิจที่สำคัญบางชนิดของจังหวัดเชียงรายกับของประเทศไทย ดังแสดงในตารางที่ 1.4

ตารางที่ 1.4 แสดงการเปรียบเทียบค่าสัมประสิทธิ์ความผันแปร (CV) ของพืชเศรษฐกิจบางชนิด ความรายได้เฉลี่ยต่อไร่ ระหว่างเกษตรกรจังหวัดเชียงรายกับของประเทศไทย

หน่วย : บาท / ไร่

ปีเพาะปลูก	ข้าว		ข้าวโพด		ถั่วเหลือง		ถั่วลิสง		ถั่วเขียว	
	เชียงราย	ประเทศ	เชียงราย	ประเทศ	เชียงราย	ประเทศ	เชียงราย	ประเทศ	เชียงราย	ประเทศ
2530/31	1,696.5	1,238.4	963.9	826.5	1,518.6	1,445.3	1,500.9	1,533.0	813.5	824.1
2531/32	1,702.0	1,365.1	980.4	1,097.7	1,530.8	1,884.2	1,640.9	1,700.5	808.2	997.0
2532/33	1,812.2	1,212.0	945.3	1,200.1	1,200.6	1,566.4	1,581.2	1,754.4	540.0	717.6
2533/34	2,029.5	1,129.3	989.7	939.4	1,710.0	1,512.1	1,787.1	1,753.4	733.0	757.1
2534/35	1,834.0	1,374.6	1,317.2	1,193.5	1,216.2	1,714.7	1,559.5	1,942.5	1,182.6	1,275.3
2535/36	1,347.2	1,143.5	1,005.4	1,292.0	1,218.0	1,727.0	1,407.0	1,739.6	1,350.0	1,098.3
2536/37	1,910.6	1,296.9	1,028.1	1,227.9	1,225.0	1,734.4	1,659.0	2,013.4	1,197.2	1,113.9
2537/38	1,930.8	1,450.2	1,863.7	1,372.4	1,624.0	1,665.6	2,080.0	2,176.8	1,207.5	1,185.8
2538/39	2,426.1	1,843.6	1,723.6	2,130.3	1,747.9	1,937.6	2,373.9	2,478.0	992.9	1,342.4
2539/40	2,377.2	2,131.4	2,514.3	2,169.3	1,962.0	1,955.2	2,700.0	2,742.9	1,188.0	1,336.3
CV	22.83	16.77	39.99	33.72	18.12	10.19	24.18	19.22	26.37	21.94

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ , 2541

จากตารางที่ 1.4 จะเห็นได้ว่า ในพืชเศรษฐกิจแต่ละชนิดค่าสัมประสิทธิ์ความผันแปร (CV) ของรายได้ของเกษตรกรในจังหวัดเชียงราย มีแนวโน้มค่อนข้างมาก แสดงว่าเกษตรกรในจังหวัดต้องประสบกับความไม่แน่นอนของรายได้ มากกว่าเกษตรกรทั้งประเทศ และข้าวโพด เป็นพืชที่มีความแปรปรวนทางด้านรายได้มากที่สุด คือ มีค่าสัมประสิทธิ์ของความผันแปร เท่ากับ 39.99 รองลงมา คือ ถั่วเขียว ถั่วลิสง ข้าว และถั่วเหลือง มีค่าสัมประสิทธิ์ของความผันแปร เท่ากับ 26.37 , 24.18 , 22.83 และ 18.12 ตามลำดับ ดังนั้น การวางแผนการเพาะปลูกที่ให้ความสำคัญในการลดระดับความเสี่ยง อันเกิดจากความแปรปรวนของรายได้ให้ต่ำลง จึงเป็นแนวทางอีกทางหนึ่ง ที่นักวางแผนการผลิตทางการเกษตรของจังหวัดเชียงรายควรคำนึงถึง และนำมาใช้เป็นแนวทาง เพื่อให้การวางแผนการเพาะปลูกตามความเหมาะสมใกล้เคียงกับสภาพความเป็นจริงมากยิ่งขึ้น

ในปัจจุบันเกษตรกรของจังหวัดเชียงรายกำลังประสบปัญหาต่าง ๆ หลายประการ เกี่ยวกับขบวนการทางด้านการผลิต ซึ่งส่งผลกระทบต่อเกษตรกร เช่นต้นทุนค่าใช้จ่ายในการผลิตเพิ่มสูงขึ้น ความแปรปรวนของสภาพดินฟ้าอากาศที่มีความรุนแรงมากขึ้น นอกจากนี้ ปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติทางการเกษตร ปัญหาด้านการตลาด เช่นความไม่สอดคล้องกันของปริมาณการผลิตกับความต้องการของตลาด รวมทั้งผลกระทบจากภาวะการค้าโลกที่เปลี่ยนแปลงไป ด้วยเหตุนี้ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ควรได้รับการแก้ไข วิธีหนึ่งที่สามารถนำมาใช้แก้ปัญหาดังกล่าวได้ คือ การวางแผนการผลิตอย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้น การศึกษาในครั้งนี้จะได้แสวงหาคำตอบ วิธีการวางแผนการเพาะปลูกที่เหมาะสมว่าเป็นอย่างไร โดยการนำเอาปัจจัยความเสี่ยงเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย และจะนำเสนอแผนการเพาะปลูกกรณีเมื่อไม่ได้คำนึงถึงปัจจัยความเสี่ยงเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย เพื่อเปรียบเทียบลักษณะการตัดสินใจที่เกิดขึ้นจริงของเกษตรกรในจังหวัดเชียงราย ในแง่ที่ว่ามิมีขบวนการตัดสินใจที่คำนึงถึงปัจจัยความเสี่ยงในระดับใด อันจะเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย สามารถวางแผนการพัฒนาการเกษตรในจังหวัดเชียงรายให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

## 1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

การศึกษาถึง การวางแผนการเพาะปลูกของเกษตรกรในจังหวัดเชียงราย ปีการเพาะปลูก 2539 / 40 ในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ในการศึกษา ดังนี้ คือ

1. เพื่อศึกษาถึงสภาพทางเศรษฐกิจ และสภาพการผลิตทางการเกษตรของเกษตรกรที่ทำการเพาะปลูกพืชในจังหวัดเชียงราย
2. เพื่อวิเคราะห์แผนการเพาะปลูกที่เหมาะสมกับสภาพการผลิตของจังหวัดเชียงราย ทั้งจากการคำนึงถึงความเสี่ยงและไม่คำนึงถึงความเสี่ยง
3. เพื่อศึกษาถึงผลกระทบจากปัจจัยทางเศรษฐกิจที่สำคัญที่มีผลต่อแผนการเพาะปลูกของจังหวัดเชียงราย

## 1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา ในครั้งนี้ มีดังนี้คือ

1. ทำให้ทราบถึงสภาพทางเศรษฐกิจ และสภาพการผลิตทางการเกษตรของเกษตรกรในจังหวัดเชียงราย
2. ทำให้ทราบถึงแผนการเพาะปลูกที่เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในเขตพื้นที่ที่ทำการศึกษา ซึ่งย่อมจะเป็นประโยชน์ต่อทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในการนำไปพัฒนาการผลิต และความเป็นอยู่ของเกษตรกรในท้องถิ่นที่ศึกษา
3. ทำให้ทราบถึงแผนการเพาะปลูกที่เหมาะสมของจังหวัดเชียงราย เมื่อได้รับผลกระทบจากปัจจัยทางเศรษฐกิจที่สำคัญ

## 1.4 ขอบเขตของการศึกษา

สำหรับการศึกษาการวางแผนการเพาะปลูกเมื่อไม่คำนึงความเสี่ยง อาศัยข้อมูลการเพาะปลูกใหม่ล่าสุดของจังหวัดเชียงราย ปีการเพาะปลูก 2539/40 และทำการศึกษากการวางแผนการเพาะปลูกเมื่อคำนึงถึงความเสี่ยงด้านรายได้ โดยใช้ข้อมูลการเพาะปลูกของปีการเพาะปลูก 2530/31 – 2539/40 รวม 10 ปี ประกอบด้วยกิจกรรมการเพาะปลูกที่ศึกษา ได้แก่ กิจกรรมการผลิตข้าวนาปี ข้าวนาปรัง ถั่วเหลือง ถั่วเขียว ถั่วลิสง มันสำปะหลัง และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์รวม 7 กิจกรรม

## 1.5 วิธีการศึกษา

วิธีในการวิจัยของการศึกษาคครั้งนี้สามารถแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้คือ

1. นำข้อมูลมาประมวลผลเบื้องต้น ดำเนินการโดยใช้วิธีการวิเคราะห์แบบพรรณนา ( Descriptive Method ) เพื่อให้ทราบถึงลักษณะทั่วไปของการผลิตทางการเกษตร สภาพทางเศรษฐกิจ รูปแบบการเพาะปลูก ตลอดจนการใช้ปัจจัยการผลิตต่างๆ ของเกษตรกรในเขตจังหวัดเชียงราย
2. นำข้อมูลปีการเพาะปลูก 2539/40 ที่เก็บรวบรวมได้ ไปวิเคราะห์ตามแบบจำลองทางคณิตศาสตร์ คือ แบบจำลอง Linear Programming และนำข้อมูลอนุกรมเวลา ตั้งแต่ปีการเพาะปลูก 2530/31 – 2539/40 ไปใช้กับแบบจำลอง Minimization of Total Absolute Deviation ( MOTAD ) เพื่อวิเคราะห์หาแผนการเพาะปลูกที่เหมาะสมกับจังหวัดเชียงราย โดยใช้โปรแกรมเชิงเส้นตรงสำเร็จรูป LINDO ( Linear Interactive Discrete Optimizer )
3. ทำการวิเคราะห์ความอ่อนไหว ( Sensitivity Analysis ) ของราคาพืชเศรษฐกิจที่สำคัญบางชนิดของจังหวัดเชียงราย

## 1.6 ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาเป็นข้อมูลทุติยภูมิ ( Secondary Data ) โดยเก็บรวบรวมจากเอกสารวิชาการที่เผยแพร่ของหน่วยงานราชการต่างๆ เช่น สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กรมวิชาการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร กรมชลประทาน กรมพัฒนาที่ดิน สำนักงานเกษตรจังหวัดเชียงราย สำนักงานแรงงานจังหวัดเชียงราย และหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น